

ÅRSTAFÄLTET ETAPP 5 Norra

PM LANDSKAP 2022-01-31, rev 2023-11-13

Projektinformation

Detta PM Landskap utgör ett underlag till detaljplan för Årstafältet Etapp 5 Norra och är framtagen av Karavan landskapsarkitekter i samverkan med och på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms stad.

Mellan samråd och granskning har detaljplanen delats upp i Norra och Södra.

Beställare

Exploateringskontoret, Stockholm stad
Box 8189
104 20 Stockholm
www.stockholm.se

Exploateringskontoret

Emma Lundborg, landskapsarkitekt

Landskapsarkitektkonsult

Karavan landskapsarkitekter:
Åsa Ehn Hillberg
Henrik Thuring
Maria Wallstedt

Källor

Illustrationer och bilder nr 1-16 samt framsidan:
Karavan landskapsarkitekter

Daterad: 2022-01-31

Reviderad: 2023-11-13

Handläggare: Emma Lundborg, Exploateringskontoret

Illustrationsplan över Årstafältet. Bild: White.

INNEHÅLL

Inledning.....4

Bakgrund	4
Mål och syfte	5
Avgränsningar	5
Läsanvisning	5

Förutsättningar.....6

Ettapp 5 Norra i sin omgivning	6
--------------------------------	---

Gestaltning.....8

Gestaltungsprinciper	8
Gröna samband och ekosystemtjänster	10
Stråk	11
Platsbildningar	12
Gaturum	13

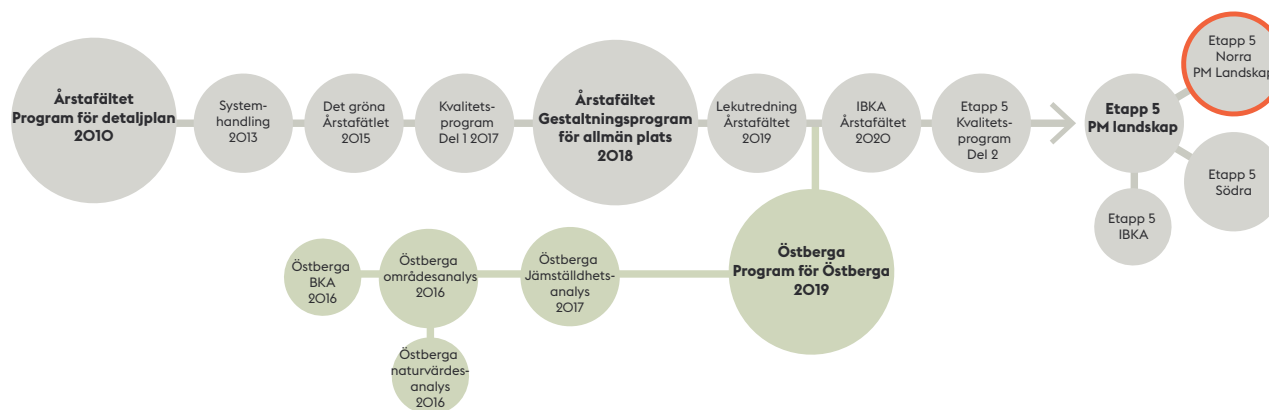
INLEDNING

Bakgrund

Årstafältet ligger i södra Stockholm och gränsar mot Östberga i väst och Årsta i norr. Årstafältet är uppdelat i nio etapper och utgör tillsammans med Östberga ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden med ca 7000 nya bostäder. Utöver bostäder planeras bland annat en stor park, ett nytt gatunät, arbetsplatser, två nya tunnelbanestationer, kommersiella lokaler samt ett antal förskolor och nya grundskolor. Etapp 5 ligger i västra delen av Årstafältet och utgör en viktig länk mellan Östberga och Årstafältet. Ett av de övergripande målen inom arbetet med Etapp 5 är att koppla samman Östberga med Årstafältet genom nya stråk och kvarter. Kopplingen mot centrala Östberga är särskilt betydelsefull ur ett lokalt perspektiv och är utpekad som ett strategiskt samband i översiktsplanen.

Projektet med en ny stadsdel på Årstafältet inleddes 2008 med en internationell arkitekttävling. Det vinnande förslaget *Arkipelag* ledde till en vinklad gatustruktur och variationsrik bebyggelse orienterad kring den centrala parken. Tävlingsförslaget har sedan bearbetats och kompletterats med bebyggelse på västra sidan för att stärka sambandet med Östberga.

Utvecklingen av Östberga ingår sedan 2018 formellt som en del av projektet Årstafältet. År 2010 fastställdes planprogrammet för Årstafältet och programmet för Östbergas stadsutveckling antogs 2019. Planprogrammen fastställer de viktiga principerna för områdenas fortsatta utveckling och är brett förankrade bland stadens förvaltningar och allmänhet. Huvudsyftet med de båda programmen är att skapa attraktiva stadsdelar som vävs samman med varandra och kopplas till intilliggande bostadsområden. Delar av detaljplaneområdet för Etapp 5 ingår i programområdet för Östberga.

Diagrammet visar en tidslinje med ett urval av tidigare utredningar och program som har tagits fram inom arbetet med Årstafältet och Östberga. Urvalet som presenteras är de utredningar och program som har särskild betydelse för PM landskap för Etapp 5 Norra.

Årstafältet - Program för detaljplan

Planprogrammet för Årstafältet togs fram 2010 som underlag för detaljplan inför samråd. I programmet beskrivs den övergripande visionen för stadsdelen - *En plats för möten* - möten mellan olika människor, mellan nytt och gammalt, mellan stad och park.

Program för Östberga

Program för Östberga antogs 2019 och redovisar ett helhetsgrepp för utvecklingen av Östberga. Programmet innehåller 2600 bostäder och visar hur offentliga plaster i Östberga kommer rustas upp och utvecklas. Delar av programområdet för Östberga ingår i detaljplaner för Etapp 5, 6 och 7 inom Årstafältet. Visionen för stadsutvecklingen i Östberga är *I Östberga ska alla vara välkomna och känna sig trygga*. Detta ska uppnås genom:

- Förbättrad koppling till omkringliggande stadsdelar.
- Varierande mötesplatser, för olika grupper och åldrar, som invånarna själva har påverkat.
- Ökad täthet med fasader mot gatan, för att fler ska känna sig sedda och i förlängningen trygga.

Årstafältet - Gestaltungsprogram för allmän platsmark

Gestaltungsprogram för allmän platsmark togs fram 2018, reviderades 2020 och beskriver övergripande gestaltungsprinciper för den allmänna platsmarken för hela Årstafältet. Programmet ska säkerställa att ett helhetsperspektiv för utformningen av Årstafältets offentliga rum behålls över tid. Årstafältets allmänna platsmark delas in i fyra olika karaktärsområden med tillhörande gestaltungsprinciper - *Det öppna fältet, Parkrum kring det öppna fältet, Torg, fickparker och entréstråk* samt *Gaturum*.

Mål och syfte

PM landskap har tagits fram i samband med planarbetet för Etapp 5 och sammanfattar arbetet med utformningen av allmän platsmark fram till samrådet. Mellan samråd och granskning har detaljplanen delats upp i Etapp 5 Norra och Etapp 5 Södra. Diskussioner pågår kring placering av en ny tunnelbanenedgång vilket kan påverka Kvarter I och Kvarter J i Etapp 5 Södra. I väntan på slutligt besked hanteras dessa kvarter i en enskild etapp. Dokumentet ska fungera som underlag avseende utformning av allmän platsmark inför stadens fortsatta arbete med systemhandling och projektering samt underlag till planhandlingarna. Målet är en utformning som stödjer Årstafältets vision *En plats för möten* och Östbergas vision *Alla ska vara välkomna och känna sig trygga*. Rapporten beskriver föreslagna struktur och utformning av allmän platsmark samt motiven till dessa och den process och de ställningstaganden som lett fram till förslaget.

Avgränsningar

PM landskap behandlar utformning av stråk, platsbildningar och gaturum med fokus på upplevelsevärden och funktioner för boende och besökare. Materialet utgör en handling för teknikområdet landskap och har sammanställts av Karavan landskapsarkitekter.

Läsanvisning

PM landskap är indelat i tre avsnitt:

Inledning beskriver bakgrund, mål och syfte med PM Landskap.

Förutsättningar presenterar Etapp 5 Norra i sin omgivning och kopplingar till omkringliggande stadsbebyggelse.

Gestaltning beskriver gestaltningsprinciper för utformningen av den allmänna platsmarken och redovisar funktion, karaktär och uttryck för stråk, platsbildningar och gaturum inom Etapp 5 Norra.

Detaljplaneområdet för Etapp 5 Norra respektive Etapp 5 Södra - röd linje
Programområdet för Östberga - orange streckad linje
Årstafältet etappindelning - svart streckad linje
Skala 1:12 000/A4.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Etapp 5 Norra i sin omgivning

Etapp 5 Norra består av åtta kvarter med tät och varierad bebyggelse. Västra Huvudgatan löper genom hela Årstafältet och är en stark koppling till omgivande områden. Gatan kopplar ihop Åbyvägen i norr med Huddingevägen i söder och knyter ihop Etapp 5 Norra med Etapp 2 och 3 i norr samt tillkommande Etapp 7 i nordväst och Etapp 6 i sydost. I väster vävs den nya bebyggelsen samman med Östberga höjden. Det befintliga stråket som passerar Östberga centrum i östvästlig riktning, kallat Centrumstråket, förlängs inom Etapp 5 Södra med det nya Östbergastråket, och sammanlänkar Östberga med Årstafältet. Östbergastråkets östra del ingår i Etapp 5 Norra och blir ett tydligt entréstråk in till Årstafältets centrala park.

- ↔ huvudstråk
- park
- naturmark
- centrum/torg
- skola
- förskola
- handel/restaurang/
bibliotek/fritidsgård
- idrott
- lek
- T tunnelbana
- B busshållplats

Etapp 5 Norra med omgivande befintlig och ny stadsbebyggelse, parker och naturmark samt befintliga och nya målpunkter i direkt anslutning till etappen. Kopplingen mot centrala Östberga är särskilt betydelsefull och redovisas som huvudstråk.
Skala 1: 6000/A4.

Mötet med Östbergahöjden

Östbergahöjden ligger högre än omgivande stadsdelar och består av ett område med bostadsbebyggelse uppfört 1966–1970, med kompletteringsbebyggelse från 2000-talet. Läget på höjden ger på flera ställen långa utblickar mot Årstafältet. Östbergahöjdens stadsplanemönster är typiskt för det sena 1960-talet och uttrycker tidens strävan att skapa mer homogena och förtätade förortsmiljöer, med rätvinkligt placerad bebyggelse i enhetlig höjd och kortare avstånd mellan byggnaderna. Ambitionen var att bevara så mycket som möjligt av det naturliga landskapet, såsom berghällar och naturmark mellan huskropparna.

Östbergabackarna sträcker sig kring bebyggelsen i en slinga och gångstråken löper i planskilda gångtunnlar under Östbergabackarna. Gångnätet är väl utbyggt och förlagt i de inre parkstråken. Trafiksepareringen i området gör att det är lätt för gående att röra sig trafiksäkert.

De viktigaste målpunkterna i Östberga ligger vid eller i närheten av Östberga torg. Vid torget finns en mindre centrumanläggning med viss servicebebyggelse, Östbergaskolans bibliotek och Östberga fritidsgård. Intill torget ligger Östbergaskolan och två förskolor som är viktiga målpunkter för barn och deras föräldrar i Östberga. I närheten ligger även parkleken Backen som är en populär och viktig målpunkt. Parkleken och Östberga fritidsgård har stora sociala värden i Östberga och utgör värdefulla målpunkter för barn och ungdomar med olika bakgrund. Målpunkterna lockar även besökare från andra stadsdelar.

Planering av en ny tunnelbanekorridor i anslutning till Östberga och Årstafältet pågår. Nuvarande planeringsinriktning pekar på att stationen kommer att hamna i Etapp 5 Södra, i Kvarter I.

Aktivitetsbryggan och fältet

I öster ligger den nya bebyggelsen i fonden av Aktivitetsbryggan, en serie parkrum med fokus på lek, spontanidrott och aktivitet för olika målgrupper. Aktivitetsbryggan är en av flera parkrum som tillsammans omger det öppna fältet och bildar en brygga mellan bebyggelsen och fältet. Gångfartsgatan sträcker sig i gränslinjen mellan bebyggelsen och parkrummen och utgör en viktig koppling mot stadsdelstorget i Etapp 2, som även blir en entré till området från Valla Gärde och Årsta. Hela fältet kommer också att fungera som en stor stadsdelspark för söderort och erbjuda många olika aktiviteter.

I programmet för Årstafältet finns en temalekplats föreslagen, i direkt anslutning till Etapp 5 Norra, i norra änden av Aktivitetsbryggan. Lekplatsen kommer dels utgöra utflyktsmål för besökare men ska också komplettera bostadsgårdar och förskolegårdar i området. I norra delen av lekplatsen planeras en parklekbyggnad som tack vare sin strategiska placering kommer bli synlig som ett entrémotiv från flera håll.

Göta landsväg som sträcker sig över Årstafältet är en viktig historisk länk som är klassad som fornminne och ska bevaras.

Etapp 3

I norr angränsar bebyggelsen till Södra Skolgatan inom Etapp 3. Intill Södra Skolgatan byggs en ny skola som blir en ny målpunkt i området. En del av Södra Skolgatan utgörs av Skolstråket, ett viktigt entréstråk som kopplar samman Årstafältets parkytor med Östbergas norra delar via Östbergabackarna.

Etapp 5 Södra

Mellan samråd och granskning för Etapp 5 delades detaljplanen upp i Etapp 5 Norra och Etapp 5 Södra. Etapp 5 Södra gränsar mot Östbergabackarna och Östberga centrum. Östbergastråket, det entréstråk som går igenom Etapp 5 Norra får sin förlängning inom DP Södra och knyter ihop Årstafältet och Östberga centrum. Stråket i sin helhet skapar förutsättningar för en genare väg och gör det lättare att röra sig mellan områdena i båda riktningarna. Utredning pågår kring placering av en ny tunnelbanenedgång vilket troligtvis kommer att påverka Östbergastråkets utformning.

Etapp 6

I söder angränsar planområdet till Etapp 6 och en planerad sim- och idrottshall. Sim- och idrottshallen kommer bli en ny samlande målpunkt i området. Platsen är strategisk och en viktig pusselbit för att knyta samman Östberga med Årstafältet. Den ligger vid cirkulationsplatsen där huvudgatan och Östbergabackarna möts. För biltrafiken blir detta en tydlig entré till Östberga från Årstafältet. Vid sim- och idrottshallen ligger Kvarnbacksskogen, en skogsbeklädd höjd som är ett omtyckts rekreationsområde idag och viktig målpunkt för alla åldrar.

Etapp 7

I nordväst angränsar planområdet till ny bebyggelse inom Etapp 7. Bebyggelsen ligger vid foten av Östbergahöjden intill befintlig naturmark med berg i dagen, värdefulla befintliga träd och blommande örtrikt fältskikt. Naturmarken är en del av ett sammanhängande grönstråk som omger Östbergahöjden och innehåller många värden, framförallt knutna till gamla tallar.

GESTALTNING

Gestaltningsprinciper

Övergripande principer har tagits fram för utformningen av den allmänna platsmarken inom Etapp 5 Norra. Principerna baseras på tidigare program och utredningar för hela Årstafältet och Östberga samt utredningar för Etapp 5. Som tidigare nämnts under rubriken ”Mål och syfte” har områdets avgränsning justerats efter samråd. Dessa principer kvarstår och gäller i stora drag för Etapp 5 Norra.

Landskapet som utgångspunkt

- Tillvarata och lyfta fram Östbergas gröna karaktärsdrag och identitetsgivande inslag som naturpartier, nivåskillnader, synligt berg i dagen och skyddsvärda gamla träd
- Lyfta fram viktiga visuella samband mot Östberga centrum och Årstafältet
(Östberga naturvärdesanalys 2016; Östberga områdesanalys 2016; Årstafältet-Gestalttningsprogram för allmän platsmark 2020)

Dialog och delaktighet

- Utforma stråk och platser med utgångspunkt i det lokala perspektivet, baserat på erfarenheter, synpunkter och önskemål från genomförda och pågående medborgardialoger
- Skapa inkluderande mötesplatser där alla boende i området har möjlighet att ta plats och vistas på lika villkor
(Program för Östberga 2019; Östberga BKA 2016; Östberga områdesanalys 2016; Östberga jämställdhetsanalys 2017; IBKA Årstafältet 2020; IBKA etapp 5)

Hållbart och flexibelt

- Skapa grönskande stråk och platser med flexibla rum där innehåll och användning kan skifta över tid
- Tillföra planteringar och träd med hög artdiversitet som samspelar med och kompletterar omgivande natur
- Använd hållbara, återvunna material av hög kvalitet
(Kvalitetsprogram för Årstafältets stadsliv del 2 - etapp 5; Årstafältet- Gestalttningsprogram för allmän platsmark 2020; Det gröna Årstafältet 2015; Östberga områdesanalys 2016)

Integrerat system för vatten

- Integrera hållbara system för dagvatten och skyfallshantering i gestaltningen av allmän platsmark
(Det gröna Årstafältet 2015; Årstafältet-Gestalttningsprogram för allmän platsmark 2020)

Levande och lockande

- Utveckla nya målpunkter med ett innehåll som speglar nya behov och kompletterar befintligt utbud i Östberga
- Utforma väldefinierade entréplatser mot Östberga och Årstafältet som lockar boende och besökare i båda riktningar
- Anpassa platser och stråk till ny bebyggelse så att lokaler och entréer aktiverar sträket och bidrar till ett levande stadsrum
(Årstafältet- Gestalttningsprogram för allmän platsmark, rev. 2020; Kvalitetsprogram för Årstafältets stadsliv del 2 - etapp 5; Östberga områdesanalys 2016; Östberga BKA 2016; IBKA Årstafältet 2020)

Sammanhållet och tydligt

- Skapa ett sammanhållet stråk med stark identitet som stärker sambandet mellan Östberga och Årstafältet
- Skapa en tydlig, naturligt visuell avgränsning mellan allmän platsmark och kvartersmark.
(Årstafältet- Gestalttningsprogram för allmän platsmark, rev. 2020; Kvalitetsprogram för Årstafältets stadsliv del 2 - etapp 5; Östberga områdesanalys 2016; IBKA etapp 5)

Lekfullt och varierat

- Variation av platser med olika karaktär, aktiviteter och funktioner som lockar olika målgrupper
- Identitetsgivande material och utrustning på valda platser

(Årstafältet- Gestalttningsprogram för allmän platsmark, rev. 2020; Kvalitetsprogram för Årstafältets stadsliv del 2 - etapp 5; Det gröna Årstafältet 2015; IBKA etapp 5)

Tryggt och säkert

- God belysning som möjliggör trygg vistelse under hela dygnet
- Tillgodose långa siktlinjer, god överblickbarhet och visuell kontakt mellan olika platser
- Bind samman nya stråk och befintliga gångstråk
- Trygga och säkra gång- och cykelpassager, i synnerhet korsningspunkter som kommer bli skolvägar
(Årstafältet- Gestalttningsprogram för allmän platsmark, rev. 2020; Östberga områdesanalys 2016; Östberga BKA 2016; Östberga jämställdhetsanalys 2017; Lekutredning 2019; IBKA etapp 5)

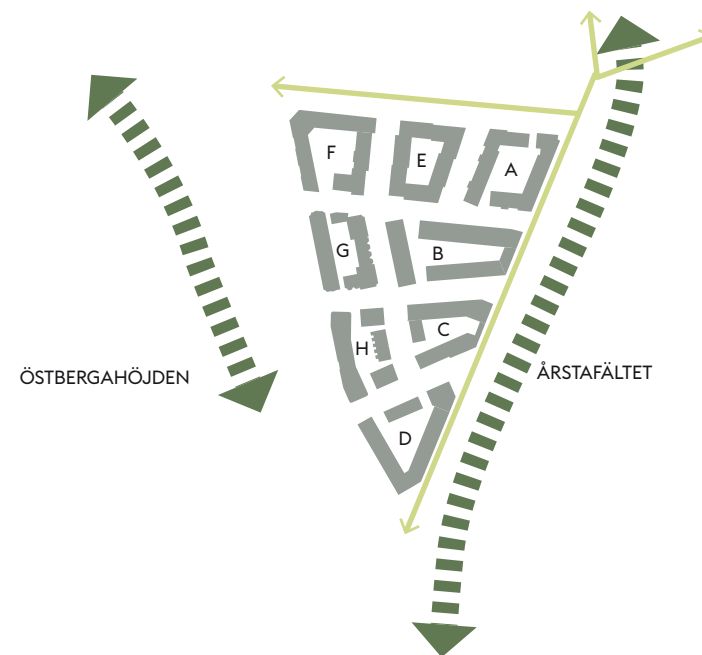

Illustrationsplan planområde, skala 1:3000/A4.
Svart streckad linje avser planområdesgräns för Etapp 5 Norra respektive Etapp 5 Södra.

Gröna samband och ekosystemtjänster

Inom planområdet för Etapp 5 Norra utgör stråken, platsbildningarna och gaturummens träd och grönska en viktig del av den övergripande grönstrukturen för Årstafältet och bidrar till stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänster. Träden skapar möjlighet till skugga, vindskydd, luftgenomströmning och ökad luftfuktighet vilket ger en jämnare temperatur och ett mer balanserat lokalklimat. De renar även luften från avgaser och andra partiklar. Dagvatten från gatorna infiltreras i växtbäddar och tas upp av träd och övrig vegetation. En hög artrdiversitet bidrar till stödjande ekosystemtjänster. Det medför ökad biologisk mångfald vilket gör att naturen kan återhämta sig från påfrestningar såsom artspecifika sjukdomsangrepp och extremväder. Grönskan bidrar också till reglerande ekosystemtjänster. Exempelvis utgör vegetationen en viktig kolsänka, vilket innebär att koldioxid lagras i biomassan och bidrar till att minska mängden koldioxid i atmosfären.

Ekologisk spridningszon - grön streckad linje
Viktiga gröna promenadstråk - gulgrön heldragen linje

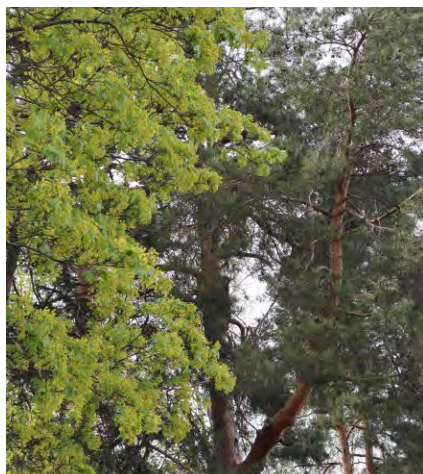

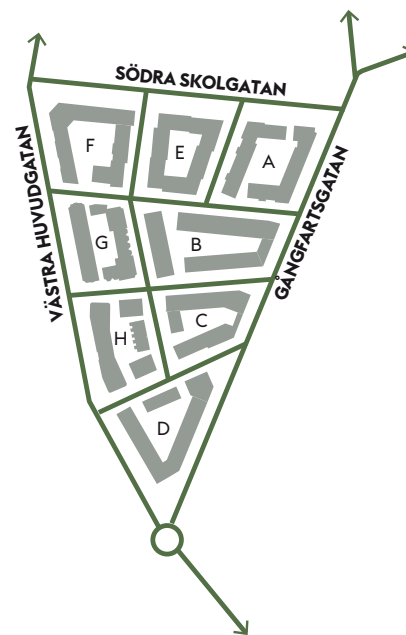
Bild 1-4. Befintlig vegetation med karaktärsfulla tallar och bryn i kanten mot det öppna Årstafältet.

Huvudgångstråk - grön linje
Lokala gångstråk - streckad grön linje

Gångstråk

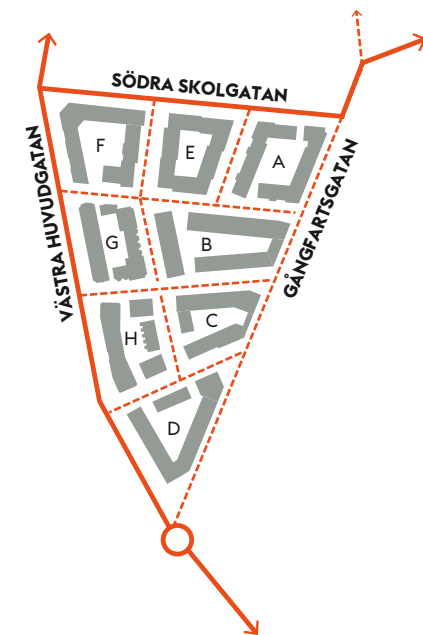
Gångstråken i Etapp 5 Norra utvecklas till gröna stråk med rum för möten och social interaktion, avkoppling och aktivitet. Gångnätet är sammankopplat, tydligt och överblickbart så att det är lätt att förstå vart gångstråken leder och vilka målpunkter som finns längs vägen. Östbergastråket är ett särskilt viktigt gångstråk vars östra del ingår i Etapp 5 Norra och löper från Västra huvudgatan och möter aktivitetsbryggan och Årstafältet. Gångfartsgatan är också ett viktigt gångstråk som utformas med många sittplatser och utblickspunkter. Biltrafik tillåts på de gåendes villkor.

Tillgängliga gångstråk - grön heldragen linje

Tillgänglighet

Huvudgatan och lokalgator i Etapp 5 Norra ligger nedanför Östbergahöjden och i princip på samma nivå som Årstafältet. På några enstaka sträckor finns små höjdskillnader och där lutar gångbanorna som mest 5%.

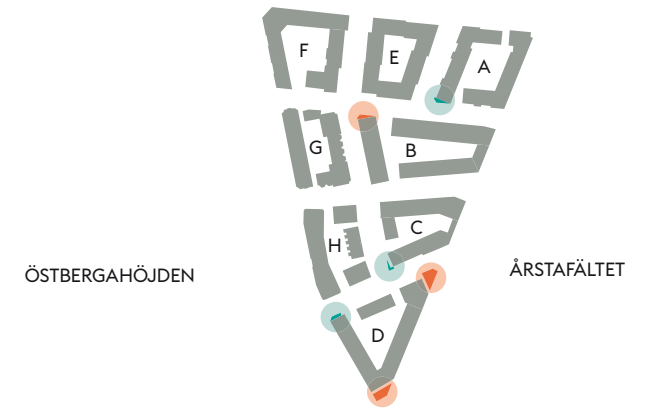
Huvudcykelstråk - röd linje
Lokala cykelstråk - streckad röd linje

Cykelstråk

Cykelstråken är en viktig del i det övergripande cykelvägnätet och huvudstråket för cykel löper längs med Västra Huvudgatan i nordsydlig riktning. Cykelbanorna är enkelriktade på vardera sida av huvudgatan och anpassade för cykeltrafik till och från området och mellan närliggande stadsdelar. På lokalgatorna samsas cyklister med fordonstrafik på den gemensamma körbanan och gör det lätt att nå målpunkterna inom stadsdelen.

Platsbildningar

Inom Etapp 5 Norra föreslås flera olika mötesplatser med rum för social interaktion, avkoppling och aktivitet. Platsbildningarna placeras i händelserika lägen där många människor rör sig, exempelvis där viktiga stråk och gator korsar varandra. I planområdets östra del skapas några mindre platsbildningar genom avskurna hörn. Dessa små platser utformas med ett solitärträd, plantering eller en sittmöbel där växtmaterialet och sittplatsen gärna får variera och ta plats i gaturummet. Variationen i form och funktion förstärker platsernas karaktärer och gör det enklare att orientera sig i området. De skapar tillsammans en mångfald av sociotoper (bruksvärden) och ger förutsättningar för alla boende i området att ta plats och vistas på lika villkor. Platserna samspelar med verksamheter och funktioner i intilliggande bebyggelse till exempel entréer mot gatan och gemensamma lokaler. Vissa mindre platsbildningar förläggs på kvartersmark.

Platsbildningar på allmän platsmark - markerade i orange
Platsbildningar på kvartersmark - markerade i blått

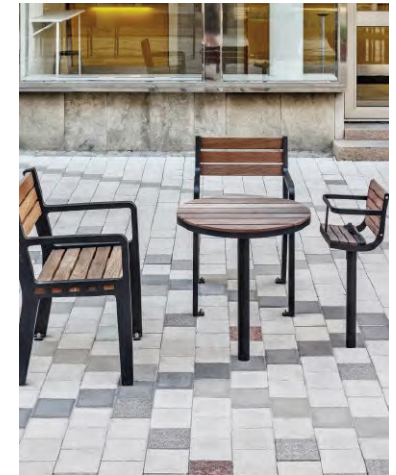

Bild 5-9. Bilderna visar exempel på mindre platsbildningar som bildar små gröna oaser och lokala mötesplatser i bebyggelsestrukturen.

Gaturum

Gaturummen utgör en lugn bas till den varierande arkitekturen. Gatorna är gröna, överblickbara och utformas med en tydlig hierarki mellan de tre olika gatutyperna; huvudgata, lokalgata och gångfartsgata.

Gaturummen är generellt gröna miljöer med vegetation som varierar i växtsätt och artval mellan de olika gatutyperna. Variationen ger gatorna olika karaktärer och gör det enklare att orientera sig i stadsdelen. Växtbäddar för träd och planteringar används för omhändertagande av dagvatten. I gaturummen ges även plats för vistelse och sittmöjligheter. Markmaterial och utrustning ansluter till Stockholm stads standard. Belysningen i gaturummen anpassas till gatans sektion för att skapa en trygg och välkomnande gatumiljö. Den består framförallt av stolpbelysning men den bredare huvudgatan får en egen karaktär med linspänd belysning.

Västra huvudgatan ges ett sammanhållet uttryck med en övergripande utformning för hela Årstafältet. Gatan kantas av tät och blandad bebyggelse med lokaler i bottenvåningen. Västra huvudgatan markeras genom större gatubredd, högre byggnader, alléplanteringar och prioriterat utrymme för cykel.

Lokalgatorna i östvästlig riktning utgör kopplingar inom bostadskvarteren och bidrar med lokal prägel och identitet. Lokalgatorna utformas smalare än huvudgatan och med inslag av mer grönska i form av enkelsidig trädrad i undervegetation. Variationen i artval ger varje lokalgata en egen karaktär. Längs både huvudgatan och lokalgatorna finns en flexibel zon för angöring, parkering och cykelparkering.

Gångfartsgatan intill aktivitetsbryggan utgör en rekreativ koppling för gång och cykel. Gatan är ett viktigt promenadstråk och gestaltas på de gåendes villkor med grönskande planteringar och många sittplatser med utblickar mot fältet.

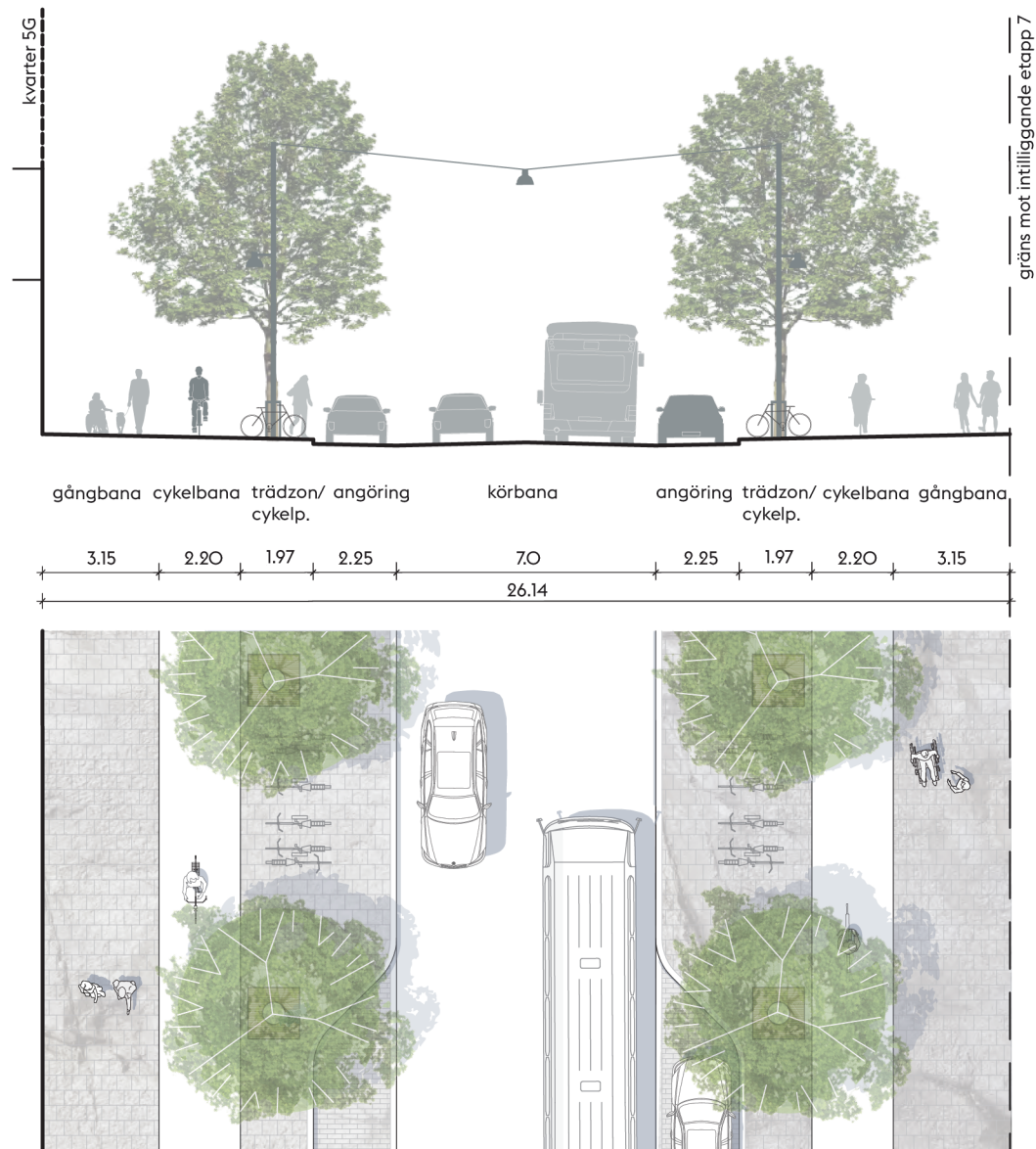

Bild 10. Bilden visar ett grönt gaturum med karatärsfulla träd.

Västra huvudgatan, VVI

Huvudgatan löper genom hela Årstafältet med en övergripande utformning med dubbla trädrader. I denna del av Årstafältet kallas huvudgatan Västra huvudgatan. Den ingår i stadens lokalgatunät men utgör en lokal huvudgata, dit merparten av all trafik genom planområdet koncentreras. Västra huvudgatan blir planområdets bredaste och mest trafikerade gata. Enkelriktade cykelbanor ska finnas i båda riktningar och trottoarer ger gott om utrymme för gående. Längs gatan finns en flexibel zon för olika ändamål, exempelvis angöring, parkering och cykelparkering.

Huvudgatan ges ett mer strikt uttryck jämfört med övriga gator. Träden är placerade i enkla trädrader på var sida om gatan med jämna avstånd mellan varje träd. Träden står i markgaller för att skapa större ytor för möblering och förtydliga gatans karaktär som huvudgata. Olika typer av större och mindre mötesplatser planeras längs gatan och indragna fasader vid kaféer och restauranger ger ökat utrymme för uteserveringar. Markmaterial och utrustning ansluter till Stockholm stads standard. Linspänd belysning föreslås generellt på huvudgatan i hela Årstafältet.

Västra huvudgatan VVI
Principsektion och planutsnitt, skala 1:200/A4

Västra huvudgatan, VV1 mot Etapp 5 Södra

I södra delen av planområdet anpassas och breddas huvudgatans gatasektion för att inrymma en platsbildning med planteringar och sittplatser. Indrag av bebyggelse skapar en god visuell kontakt med Östbergastråket inom Etapp 5 Södra. Planteringar och sittplatser ligger skyddade från trafiken och bidrar till ett grönt och levande gaturum. Här finns exempelvis utrymme för en caféverksamhet att placera ut mindre sittplatser intill planteringsytan.

Bild 11-13. Grönt gaturum med planteringar och sittplatser.

Västra huvudgatan VV1, vid gräns mot Etapp 5 Södra.
Principsektion och planutsnitt, skala 1:200/A4

Lokalgator, VV2, VV3, VH4 och VH5

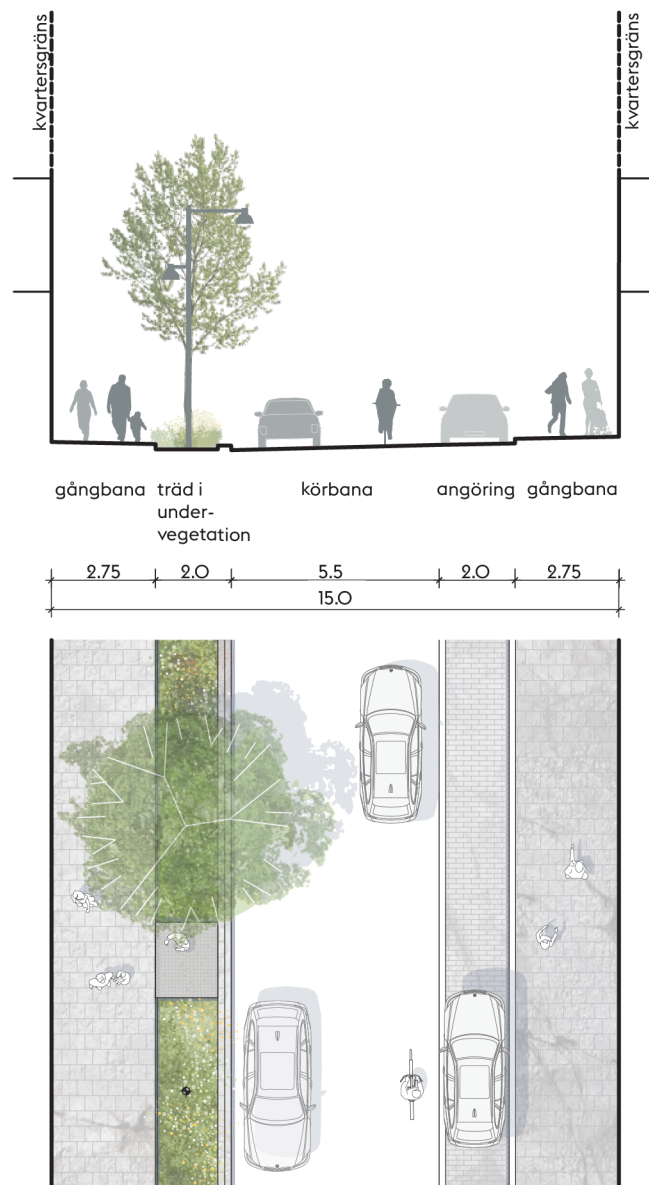
Lokalgatorna ingår i det allmänna gatunätet, men är också en del av den nära boendemiljön och ska utformas för att medverka till låga fordonshastigheter. Fordonstrafik är begränsad och har främst målpunkter utmed gatorna. Flera lokalgator är riktade mot Årstafältets stora park, vilket gör gaturummen överblickbara och lätta att orientera sig i. Lokalgatorna är 15 meter breda med trädplanteringar som växlar sida från gata till gata. Längs lokalgatans motstående sida finns en flexibel zon för olika ändamål, exempelvis angöring, bil- och cykelparkering.

Träd och balkonger placeras, med några få undantag, på olika sidor av gatan. Belysningsstolpar placeras på jämna avstånd mellan träden. Körbanan lutar mot gatans växtbäddar vilket möjliggör infiltration, fördröjning och rening av dagvatten. En varierad vegetation ger varje lokalgata en egen karaktär och gör det lättare att hitta.

Markmaterial och utrustning ansluter till Stockholm stads standard, men inslag av platsspecifik utrustning med accentkulörer föreslås på de mindre platsbildningarna för att bidra till variation och identitet. Den flexibla zonen beläggs med avvikande material, ex betongmarksten.

Bild 14-15 Vegetation som varierar i växtsätt och artval förstärker lokalgatornas karaktärer.

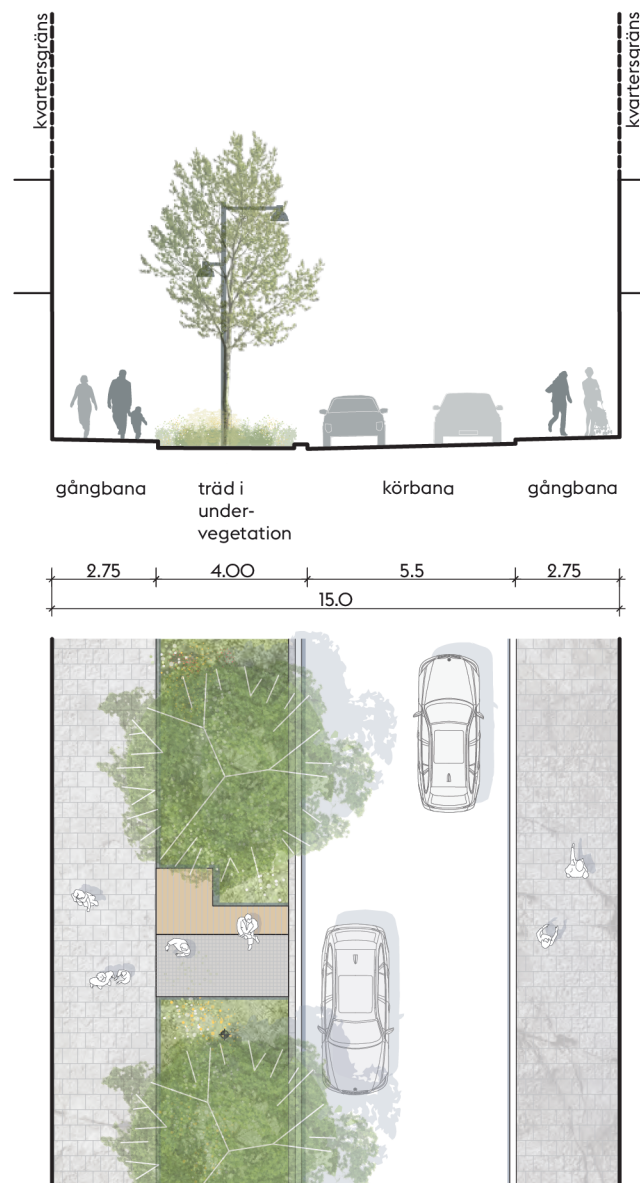
Lokalgator VV2, VV3, VH4 och VH5.
Principsektion och planutsnitt, skala 1:200/A4

Lokalgata VH6 - Östbergastråket

Östbergastråket är ett viktigt stråk som knyter ihop Östberga med Årstafältet. Stråket får en utformning med stark identitet som markerar dess funktion som huvudstråk.

Östbergastråket består av två delar, dels lokalgata VH6 i öster som ingår i Etapp 5 Norra och dels gångstråket och trappan i väster mot Östberga som är en del av Etapp 5 Södra.

Östbergastråkets östra del, lokalgata VH6, mellan Västra Huvudgatan och Gångfartsgatan klassas som lokalgata och har samma bredd som övriga lokalgator. Lokalgatan får dock en sektion som knyter an till Östbergastråket övergripande utformning med bredare vegetationsyta och sittplatser på norra sidan. Angöring sker i gatan intill gångbanan på den södra sidan.

Lokalgata VH6 - Östbergastråket
Principsektion och planutsnitt, skala 1:200/A4

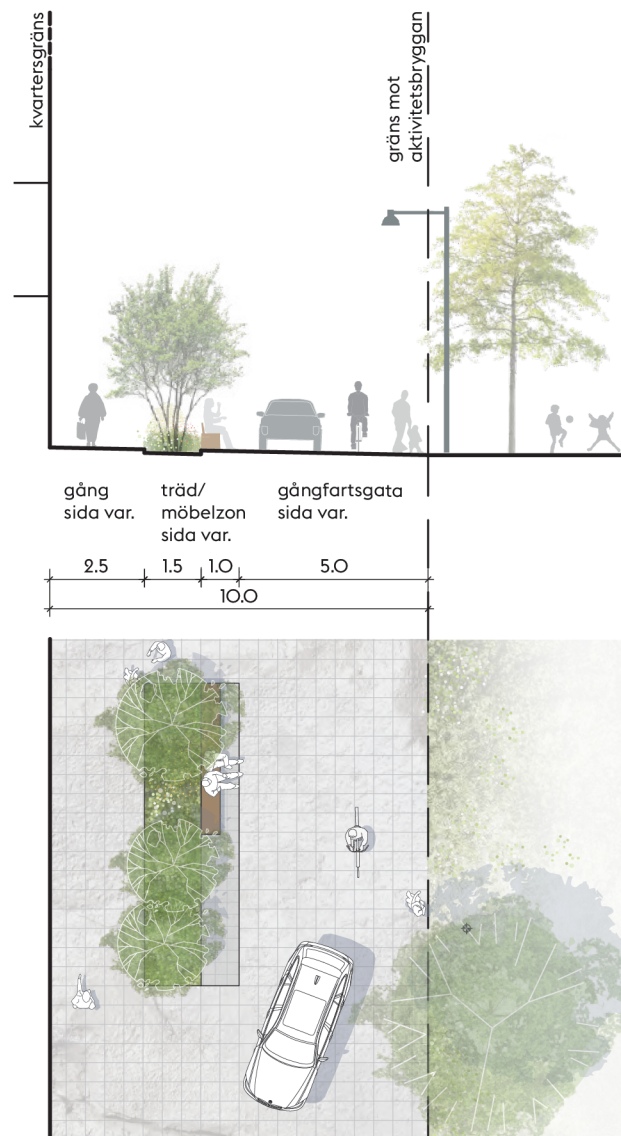
Gångfartsgatan intill aktivitetsbryggan, VV4

Gångfartsgatan är placerad i gränslinjen mellan bebyggelse och park. Den löper genom flera etapper och har en övergripande utformning gemensam för hela Årstafältet. Det är ett viktigt promenadstråk med många sittplatser och utblickspunkter. Gatan får en tydlig och trafiksäker utformning där gående prioriteras. Här kommer många barn och ungdomar att passera på väg till aktivitetsbryggan, skolan eller bostaden.

Motorfordonstrafik är begränsad på gångfartsgatan och förekommer endast i undantagsfall, främst för angöring till och från angränsande kvarter. Gatan får ett enhetligt uttryck med ett sammanhängande golv med en beläggning av betongmarksten med granitinslag. Vegetation och utrustning placeras växelvis på olika sidor av gatan, så att fordonstrafik tvingas till låga hastigheter. Planteringarna med buskar, perenner och flerstammiga mindre träd fungerar rumsavgränsande och skapar sittplatser under ett grönt tak med utblickar mot fältet.

Bild 16. Inspirationsbild som visar ett sammanhängande och enhetligt golv.

Gångfartsgatan intill Aktivitetsbryggan VV4
Principsektion och planutsnitt, skala 1:200/A4